

A szakmai jövőkép kritikája

Hozzászólás Gődény Mária „Magyar radiológia: Helyzetelemzés, értékelés, javaslatok” című interjújához

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ

A mikor tanulmányozni kezdtem a Radiológiai Szakmai Kollégiumunk által összeállított, a jelent és jövőt vázoló koncepcióját, eszembe jutott, hogy a Társaságunk volt elnökeként néhány-szor már magam is nekirugaszkodtam ennek a meglehetősen nehéz és komplex kérdéskörnek a megválaszolásához (1999. A radiológusok helyzete Magyarországon, céljaink, törekvéseink. Eger. 1999. július 3. Országos Röntgenasszisztensi kongresszus elnöki nyitóelőadás, Miskolcon hasonló; A radiológia jövőképe az EU-csatlakozás küszöbén. Magyar Radiológia 2004; 78(11) 243-248; Merre tovább a képalkotó diagnosztika finanszírozásában? IME 7. évfolyam 5. szám 2008. június; A magyar radiológia javíthatja pozícióit. IME 11. évfolyam 7. szám 2012 szeptember; A társaságunk és a cégek képviselőivel tartott közös fórumok stb.)

Az első megnyilatkozásom óta több mint két évtized telt el, s ez alatt az idő alatt nagyot változott körülöttünk a világ. Az eltelt évek rengeteg pozitívumot hoztak, de maradt feladat is bőségesen, amit a Szakmai Kollégiumunk vezetősége jó-részt érint is az anyagában. Nagyszerű érzés, hogy az átvilágító és röntgenkép-leletező szakemberből, a röntgenesből modern képalkotó diagnosztikával foglalkozó radiológus lett.

Ma már nem kérdés, hogy a radiológiai módszerek a gyógyítási folyamat kulcsává váltak, a képalkotó diagnosztika a medicina lényeges területe lett. Hatékony képalkotó diagnosztika nélkül rossz hatásfokú és eredményességű a kivizsgálás és nem megfelelő a betegellátás színvonala. Amelyik gyógyító intézmény nem fejlesztette gyors ütemben a radiológiai osztályát, az elveszíti beteg-egy részét, a teljesítménycsökkenés bevételki-eséshez és likviditási problémákhoz vezet (már ha

teljesítményfinanszírozású rendszer működik, s nem bázisfinanszírozás). Az orvosi képalkotás számára a technikai, technológiai fejlődés, az informatika és elektronika fejlesztése kínálja az új és újabb lehetőségeket. A paradigmaváltás a diagnosztikában a szakma művelőit arra kötelezi, hogy tudományos érdeklődésükkel részletekbe menően el kell sajátítani az új ismereteket. A szakmánk évszázados hagyományaira alapozva páciensközpontú ellátásban jelölhetjük ki a radiológia következő évtizedeit.

Az elsajátításra váró tudásanyag folyamatos bővülése nagy kihívás egy radiológus számára. A teljes tudásanyag megszerzése szinte már lehetetlen, ezért szakmánkban is szerszpecifikusan elindult a specializáció. A konzultációs folyamat már nem csak a különböző szakterületeket érinti, hanem a szakmán belülnek is egyre nagyobb jelentősége van.

Igen fontos a tudományos alapon történő szakemberképzés. Társaságunk felkarolja és anyagilag is támogatja a tehetséges fiatalokat. A szakma által szervezett kurzusok és kongresszusok hozzájárulnak a képzésünkhöz, a magas szintű tudás megszerzéséhez.

A radiológia stratégiája nem öncélú, arra kell, hogy irányuljon, hogy javítsuk a lakosság egészségi állapotát, csökkentsük a mortalitási adatokat. Mindehhez hatékony egészségügyi ellátás is szükséges, benne a minőségi radiológiai ellátással, amely figyelembe veszi a költséghatékonyságot, a beteg- és munkahelybiztonságot. Mindezen célkitűzések érdekében alkalmazni kell az európai irányelveket különös tekintettel a személyek szabad áramlására, a munkavédelmi direktívák betartására (biológiai expozíció, képernyő előtti munkavégzés, kémiai és sugárvédelmi biztonság).

Az örömünk mellett számos olyan problémával is szembe kell néznünk, amelyet az elkészült tanulmány jól nevesít és a döntéshozók figyelmét remélhetőleg felkelti.

A teljesség igénye nélkül röviden megemlítem, hogy a modern képalkotó eljárások széleskörű, néha a szükségesnél gyakoribb alkalmazása az ionizáló sugárzással működő metodikáknál komoly aggodalmat okoz. A kivizsgálások sokszor mechanikus jellegűek, háttérbe szorul a beteggel való kommunikáció, a gondos anamnézis felvétele és a fizikális vizsgálat, ezeknek és a laborkémi adatoknak a kórleletre való közlése. Erősíteni kellene a klinikusokkal való együtt gondolkodást, a kórtörténet átgondolását, a tanulságok levonását, közösen kellene meghatározni a továbblépés leg-
rövidebb és leggazdaságosabb útját.

Elengedhetetlen az ipari szereplőkkel való szoros kapcsolattartás, egyrészt a fejlesztések irányának meghatározásához (például betegkomfort, asugárdózis csökkentése, digitális hálózatok kiépítése), másrészt a mecenatúra fenntartásához és bővítéséhez. Mivel a radiológiai módszerek egy része ionizáló sugárzást használ, fontos feladat a széles társadalommal való együttműködés a tévhitek, félelmek csökkentése, illetve megszüntetése érdekében.

Az új jogállási törvény szerintem a radiológusok többsége számára igen pozitív elmozdulást hozott. A teleradiológiával való esetleges kiegészítés tovább javítja kollégáink anyagi biztonságát.

Nagy kérdés az állami és a privát diagnosztikai központok egymásmellettiisége, a szektorsemleges finanszírozás, illetve az állami dominancia

visszaállításának esetleges szándéka közötti információdömping, amely zavaró, ennek a kérdésnek a tisztázása és véglegesítése több szempontból is kívánatos lenne.

A radiológiai módszerek finanszírozása a mindenkori költségen kellene, hogy történjen, benne a megfelelő bértömeggel, hiszen a radiológiában jól kiszámítható és rövid távon prognosztizálható, menedzselhető közvetlen és közvetett költségekkel számolhatunk. Meg kellene teremteni a beruházások megtérülésének garanciáját is.

A radiológia szempontjából mutatkozó pozitív és negatív hatások ismeretében helyesen foglal állást az elkészített anyag a tekintetben, hogy a népegészségügyi valid adatok birtokában törekedni kell arra, hogy országosan jöjjön létre a radiológiai ellátás allokációs térképe. Meg kell határozni az egyes egységek ellátási szintjét és feladatát. Ez azonban elmélyültebb tanulmányozást igényel, és az alapját a területi és rétegbontásban elvégzett felméréseknek kellene adni. Tudnunk kellene, hogy a belső mobilitás mennyiben változtatta meg a szolgáltatással szembeni igényt, rövid távon (5-10-15 év múlva) merre mozdul el a lakosság egészségi állapota, hiszen mindezek befolyásolják a struktúra átalakítását.

Összeségében üdvözölni lehet, hogy egy nagyívű program készült a radiológiai szakmával kapcsolatosan. Reménykedünk, hogy egy széleskörű társadalmi konszenzus mentén az egészségügyi ellátórendszer, benne a radiológiával, megtalálja azt a helyes utat, amely a bajmegállapítás, a terápia, a rehabilitáció és nem utolsósorban a prevenció területén az alapvető célkitűzéseket szolgálja.

A szerkesztőség megjegyzése

Köszönettel megkaptuk és most megjelentetjük *Baranyai Tibor* gondolatait a közölt összefoglalással kapcsolatban (Gödény Mária: Magyar Radiológia: Helyzetelemzés, értékelés, javaslatok. MRO 2022; 13(1): 1/1-7.).

Ezúton ismét kérjük a kollégákat, hogy írják le, tegyék publikussá javaslataikat, megjegyzéseiket a radiológia jelenlegi és jövőbeli helyzetére

vonatkozóan. Az MRT 100 éves mostani jubileuma módot adhat a visszatekintésre és egyúttal a radiológia további, átalakuló szerepének átgondolásra, Európai szinten is rendkívül aktuális kérdéseket feszegetünk, most jelent meg az Európai Radiológus Társaság (ESR) igen mélyen szántó áttekintése a radiológus szerepéről az egészségügy változó világában (Insight Into Imaging 2022; 13: 100.).